

НӨӨЦ, АШИГЛАЛТЫН ХҮСНЭГТ, САЛБАР ХООРОНДЫН ТЭНЦЭЛ

АГУУЛГА

- I. Нөөцийн болон ашиглалтын хүснэгт байгуулах
- II. НАХ-ийн гүйцэтгэлд суурилж тооцсон ДНБ-ий тооцоолол
- III. Салбар хоорондын тэнцэл байгуулах нь

I. Нөөцийн болон ашиглалтын хүснэгт байгуулах

- ❖ Монгол Улсын “Статистикийн тухай” хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “б” заалт:

Үндэсний статистикийн хороо салбар хоорондын тэнцэл, нөөц ашиглалтын хүснэгтийг 5 жил тутам байгуулна.

- ❖ Албан ёсны статистикийг хөгжүүлэх хөтөлбөр (2011-2015)-ийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө:

31. СХТ, НАХ-ийг жилээр зохиож эхлэх;

32. Жилийн болон улирлын үндэсний тооцоог НАХ-д үндэслэн сайжруулах;

НӨӨЦ, АШИГЛАЛТЫН ХҮСНЭГТ:

ҮТС-ийн салшгүй, үндсэн хэсэг нь болдог

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний үйлдвэрлэл, ашиглалт, түүнчлэн экспорт, импортын хүрээнд эдийн засаг дахь салбаруудын хоорондын харилцан уялдааг харуулдаг

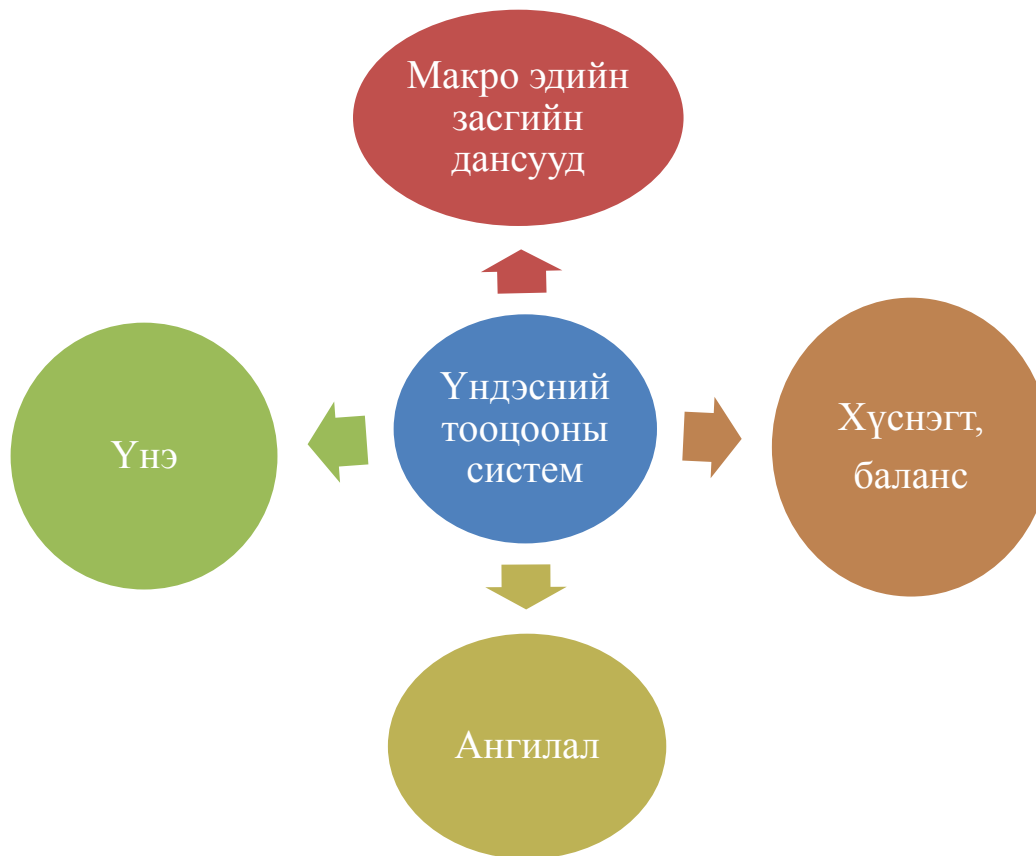
Эдийн засгийн салбаруудыг 2 хүснэгтээр нэгтгэж харуулдаг

- нөөцийн хүснэгтэд нийт үйлдвэрлэл
- ашиглалтын хүснэгтэд тэдгээрийг хэрэглэсэн орцууд

ҮТС-ийн нэгдсэн үр дүнг харуулах гол хэрэгсэл нь болдог

- мэдээллийн олон эх үүсвэрийг шалгах
- хоорондын уялдааг хангах
- мэдээллийн орхигдсон хэсгийг илрүүлэх, нөхөх
- СХТ-ийг байгуулах суурь мэдээлэл болдог

НАХ нь ҮТС-ийн салшгүй үндсэн хэсэг болох нь

НАХ, СХТ-ИЙГ ЗОХИОСОН АРГА ЗҮЙ

НӨӨЦ, АШИГЛАЛТЫН ХҮСНЭГТ:

Нөөцийн хүснэгт, худалдан авагчийн үнээр

БҮТЭЭГДЭХҮҮН	САЛБАР			Нийт үйлдвэрлэл, үндсэн үнээр	Импорт оиф	Нийт нөөц, үндсэн үнээр	ҮНЭЛГЭЭ			Нийт нөөц, худалдан авагчийн үнээр
	Хөдөө аж ахуй	:	Бусад үйлчилгээний үйл				Худалдааны нэмэгдэл	Тээврийн нэмэгдэл	Бүтээгдэхүүний цэвэр татвар	
№	1	:	6	7	8	9	10	11	12	16
1 Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн										
:										
6 Бусад үйлчилгээ										
7 Үйлдвэрлэлт үндсэн үнээр										
Худалдааны нэмэгдэл										
1 Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн										
:										
6 Бусад үйлчилгээ										
Тээврийн нэмэгдэл										
1 Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн										
:										
6 Бусад үйлчилгээ										
7 Үйлдвэрлэлт үндсэн үнээр										

Ашиглалтын хүснэгт, худалдан авагчийн үнээр

БҮТЭЭГДЭХҮҮН	САЛБАР			Бүгд	ЭЦСИЙН АШИГЛАЛТ			Бүгд	Нийт ашиглалт, худалдан авагчийн үнээр	
	Хөдөө аж ахуй	:	Бусад үйлчилгээний үйл		Эцсийн хэрэглээ	Хөрөнгийн хуримтлал	Экспорт			
№	1	:	6	7	8	9	10	11	12	
1 Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн										
:										
6 Бусад үйлчилгээ										
7 Бүгд										
8 Ажиллагчдын орлого										
9 Үйлдвэрлэлийн бусад цэвэр татвар										
10 Үндсэн хөрөнгийн хэрэглээ										
11 Үйл ажиллагааны ашиг, цэвэр										
12 Нэмэгдэл өртөг үндсэн үнээр										
13 Үйлдвэрлэлт үндсэн үнээр										
Бүтээгдэхүүний цэвэр татвар (НӨАТ, импортын, бусад)										
1 Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн										
:										
6 Бусад үйлчилгээ										
7 Бүгд										
Худалдааны нэмэгдэл										
1 Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн										
:										
6 Бусад үйлчилгээ										
7 Бүгд										
Тээврийн нэмэгдэл										
1 Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн										
:										
6 Бусад үйлчилгээ										
7 Бүгд										

Нөөц, ашиглалтын хүснэгтийн мэдээллийн эх үүсвэр

Нөөц, ашиглалтын хүснэгтийн бүрэлдэхүүн, хэмжээ

2005 оны
НАХ:

127 дэд салбар, **285** бараа,
үйлчилгээний түвшинд

2010 оноос
хойших
НАХ:

- **203** дэд салбар, **311** бараа,
үйлчилгээний түвшинд

Байгуулсан матриц, дэд матрицууд

1. Үйлдвэрлэлийн матриц, бүтээгдэхүүн, салбараар
 - ХАА-н салбар
 - Далд эдийн засаг
 - Албан сектор (судалгааны дүн, тархаалт)
 - Төрийн байгууллага
 - Санхүүгийн сектор
 - Төрийн бус байгууллага
2. Импортын матриц, бүтээгдэхүүнээр, салбар, эцсийн хэрэглээгээр
3. Завсрын хэрэглээний матриц, бүтээгдэхүүн, салбараар
 - ХАА-н салбар
 - Далд эдийн засаг
 - Албан сектор (судалгааны дүн, тархаалт)
 - Төрийн байгууллага
 - Санхүүгийн сектор
 - Төрийн бус байгууллага
4. Эцсийн хэрэглээний матриц
 - Өрхийн хэрэглээний матриц, бүтээгдэхүүнээр, хувийн хэрэглээний зориулалттай бараа, үйлчилгээний ангилал (COICOP)
 - Төрийн байгууллагын хэрэглээний матриц, бүтээгдэхүүн, засгийн газрын чиг үүргийн ангилал (COFOG)
 - Өрхөд үйлчилдэг ашгийн бус байгууллагын хэрэглээний матриц, бүтээгдэхүүн, ТББ-ын үйл ажиллагааны чиг үүргийн ангилал (COPNI)

Байгуулсан матриц, дэд матрицууд

5. Хөрөнгийн хуримтлалын матриц
 - Үндсэн хөрөнгийн хуримтлалын матриц, бүтээгдэхүүн, салбараар
 - Эргэлтийн хөрөнгийн өөрчлөлтийн матриц, бүтээгдэхүүн, салбараар
6. Экспортын матриц, бүтээгдэхүүн, салбараар
7. Бүтээгдэхүүний татварын матриц, бүтээгдэхүүн, салбар, эцсийн хэрэглээгээр
 - Дотоодын бараа, үйлчилгээний НӨАТ
 - Импортын бараа, үйлчилгээний НӨАТ
 - НӨАТ-ын буцаан олголт
 - Дотоодын бараа, үйлчилгээний онцгой татвар
 - Импортын бараа, үйлчилгээний онцгой татвар
 - Импортын татварын матриц
 - Бүтээгдэхүүний татаасын матриц, бүтээгдэхүүн, салбар
8. Худалдааны нэмэгдлийн матриц, бүтээгдэхүүн, салбар (16 дэд), эцсийн хэрэглээгээр
9. Тээврийн нэмэгдлийн матриц, бүтээгдэхүүн, салбар (3 дэд), эцсийн хэрэглээгээр
10. Нэмэгдэл өртгийн матриц, орлогын бүрэлдэхүүнээр, салбар, эцсийн хэрэглээгээр
11. Үнэлгээ хийсэн матрицууд
 - Үйлдвэрлэгчийн үнээр үнэлсэн матриц
 - Үндсэн үнээр үнэлсэн матриц
 - Дотоодын бараа үйлчилгээг үндсэн үнээр үнэлсэн матриц

НАХ: ҮТ-ны үзүүлэлтийг шинэчлэх суурь мэдээлэл болох нь

НАХ-ийн давуу тал:

өөр хоорондоо
“баланслагдсан” ДНБ-
ий тооцооллуудыг
өөртөө агуулдаг

САЛБАР

	Хөдөө аж ахуй	Олборлох салбар	Үйлдвэрлэлийн салбар	Үйлчилгээ	Бүгд	Эцсийн хэрэглээ	Хөрөнгийн нийт хуримтлал	Цэвэр экспорт	Бүгд	Нийт үйлдвэрлэлт
Хөдөө аж ахуйн	I. Завсрын хэрэглээ					II. Эцсийн хэрэглээ				Нийт үйлдвэрлэлт
Олборлох										
Үйлдвэрлэлийн										
Барилга, барилгын ажил, үйлчилгээ										
Үйлчилгээ										
Бүгд										
Цалин, түүнтэй адилтгах орлого	III. Нэмэгдэл өртөг					ДНБ, эцсийн ашиглалт				
Үндсэн хөрөнгийн хэрэглээ										
Үйлдвэрлэл, импортын цэвэр татвар						ДНБ, орлого				
Үйл ажилланы цэвэр ашиг, холимог орлого										
Нэмэгдэл өртөг *										
Нийт үйлдвэрлэлт	ДНБ, үйлдвэрлэл									

НАХ-ийн бүтэц

НАХ-ийн 2016 оны үр дүн

Нөөцийн хүснэгт, худалдан авагчийн үнээр, 2016, тэрбум төг

ЭЗҮҮСА БУНА	Хөдөө аж ахуй	Уул уурхай, олборлох	Үйлдвэрлэлийн салбар	Үйлчилгээ	ДОТООДЫН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ҮНДСЭН ҮНЭЭР	Импорт	НИЙТ НӨӨЦ, ҮНДСЭН ҮНЭЭР	Үнэлгээ		НИЙТ НӨӨЦ, худалдан авагчийн үнээр
								Тээвэр, худалдааны нэмэгдэл	Цэвэр татвар	
Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ХАА-н бүт-н	4 207.6	0	0	0	4 207.6	159.4	4 367.0	618.0	20.1	5 005.0
Олборлох бүт-н	0.0	6 890.0	39.0	0.0	6 929.0	7.4	6 936.4	526.2	7.5	7 470.1
Үйлдвэрлэл, бүт-н	61.4	1 461.1	5 700.4	79.3	7 302.1	7 102.6	14 404.7	3 454.4	1 750.4	19 609.5
Барилга, барилгын ажил, үйлчилгээ	0.0	0.0	4 027.0	0.0	4 027.0	226.9	4 254.0	0.0	42.0	4 295.9
Үйлчилгээ	21.7	360.3	1 219.7	18 449.2	20 050.9	2 703.3	22 754.2	-4 598.5	170.7	18 326.4
БҮГД	4 290.7	8 711.4	10 986.1	18 528.5	42 516.7	10 199.6	52 716.3	0.0	1 990.7	54 707.0
Харьяатын гадаадад хийсэн шууд худалдан авалт						673.0	673.0			673.0
НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, үндсэн үнээр	4 290.7	8 711.4	10 986.1	18 528.5	42 516.7	10 872.6	53 389.3	0.0	1 990.7	55 380.0

НАХ-ийн 2016 оны үр дүн

Нийт нөөц, түүний бүтэц, тэрбум төг

	Нийт нөөц				Бүтэц, хувиар				Өсөлт, хувиар	
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2015	2016
									2014	2015
Нийт нөөц	47 891.5	56 058.8	53 375.3	55 380.0	100	100	100	100	95.2	103.8
Нийт үйлдвэрлэл	33 935.7	41 297.7	41 154.9	42 516.7	70.9	73.7	77.1	76.8	99.7	103.3
Импорт	11 777.2	12 685.7	10 334.7	10 872.6	24.6	22.6	19.4	19.6	81.5	105.2
Бүтээгдэхүүний цэвэр татвар	2 178.6	2 075.3	1 885.7	1 990.7	4.5	3.7	3.5	3.6	90.9	105.6

Эдийн засгийн нийт нөөц худалдан авагчийн үнээр 2016 онд 55380.0 тэрбум төгрөг болов.

Нийт нөөцийн 76.8 хувийг үндэсний үйлдвэрлэл үйлчилгээ, 19.6 хувийг импортын бараа үйлчилгээ, 3.6 хувийг бүтээгдэхүүний цэвэр татвар эзэлж байна.

Нийт нөөцийн хэмжээ 2016 онд 2015 оныхтой харьцуулахад 3.8 хувиар, дотоодын үйлдвэрлэл 3.3 хувиар, импорт 5.2 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна.

НАХ-ийн 2016 оны үр дүн

Ашиглалтын хүснэгт, худалдан авагчийн үнээр, 2016 он, тэрбум төг

A	Завсрын хэрэглээ				ЗАВСРЫН ХЭРЭГЛЭЭ	Эцсийн хэрэглээ			НИЙТ эцсийн хэрэглээ	НИЙТ ХЭРЭГЛЭЭ, худалдан авагчийн үнээр
	Хөдөө аж ахуй	Уул уурхай, олборлох	Үйлдвэр- лэлийн салбар	Үйлчилгээ		Эцсийн хэрэглээ	Хөрөнгийн нийт хуримтлал	Экспорт		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ХАА-н бүт-н	422.0	3.1	1 494.1	50.1	1 969.3	1 057.7	1 461.4	516.6	3 035.7	5 005.0
Олборлох бүт-н	0.0	12.6	229.2	3.8	245.6	36.0	193.3	6 995.1	7 224.5	7 470.1
Үйлдвэрлэл, бүт-н	487.5	1 420.5	3 599.7	2 974.3	8 482.0	6 500.6	1 843.7	2 783.2	11 127.5	19 609.5
Барилга, барилгын ажил, үйлчилгээ	8.7	405.5	902.6	377.6	1 694.5	3.6	2 537.7	60.2	2 601.4	4 295.9
Үйлчилгээ	573.7	2 052.4	1 465.6	4 081.4	8 173.1	8 880.5	125.5	1 147.3	10 153.3	18 326.4
БҮГД	1 491.9	3 894.1	7 691.3	7 487.2	20 564.6	16 478.4	6 161.6	11 502.4	34 142.4	54 707.0
Харьяатын гадаадад хийсэн шууд худалдан авалт						673.0			673.0	673.0
Харьяат бусын дотоодод хийсэн шууд худалдан авалт						- 517.2		517.2		
БҮГД	1 491.9	3 894.1	7 691.3	7 487.2	20 564.6	16 634.2	6 161.6	12 019.5	34 815.4	55 380.0
Ажиллагчдын цалин, түүнтэй адилтгах орлого	79.1	776.8	1 116.0	4 627.6	6 599.6					
Үйлдвэрлэлийн цэвэр бусад татвар	0.4	34.1	17.3	36.5	88.3					
Үндсэн хөрөнгийн хэрэглээ	22.9	507.9	512.7	1 192.9	2 236.5					
Холимог ашиг/орлого	2 696.4	3 498.4	1 648.7	5 184.2	13 027.8					
НЭМЭГДЭЛ ӨРТӨГ, үндсэн үнээр	2 798.8	4 817.3	3 294.8	11 041.3	21 952.1					
НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, үндсэн үнээр	4 290.7	8 711.4	10 986.1	18 528.5	42 516.7					

Нийт ашиглалт, түүний бүтэц, тэрбум төг

	Нийт ашиглалт				Бүтэц, хувиар				Өсөлт, хувиар	
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2015	2016
									2014	2015
Нийт ашиглалт	47 891.5	56 058.8	53 375.3	55 380.0	100.0	100.0	100.0	100.0	95.2	103.8
Завсрын хэрэглээ	16 940.1	21 146.0	19 890.2	20 564.6	35.4	37.7	37.3	37.1	94.1	103.4
Эцсийн хэрэглээ	13 279.3	15 480.9	16 803.3	16 634.2	27.7	27.6	31.5	30.0	108.5	99.0
Хуримтлал	10 215.2	7 818.4	6 114.6	6 161.6	21.3	13.9	11.5	11.1	78.2	100.8
Экспорт	7 456.9	11 613.4	10 567.1	12 019.5	15.6	20.7	19.8	21.7	91.0	113.7

Нийт нөөцийн 37.1 хувь нь завсрын хэрэглээнд, 30.0 хувь нь эцсийн хэрэглээнд, 11.1 хувь нь хөрөнгийн хуримтлалд, 21.7 хувь нь экспортод ногдож байна.

Нийт ашиглалт 2016 онд 2015 оныхтой харьцуулахад 3.8 хувиар, завсрын хэрэглээ 3.4 хувиар, хуримтлал 0.8 хувиар, экспорт 13.7 хувиар тус тус нэмэгдэж, харин эцсийн хэрэглээ -0.1 хувиар буурлаа.

НАХ-ээс тооцсон ДНБ, тэрбум төгрөгөөр

Үйлдвэрлэлийн арга

Салбар	Бүгд
Хөдөө аж ахуй	2 798.8
Уул уурхай	4 817.3
Үйлдвэрлэл	3 294.8
Үйлчилгээ	11 041.3
ДНБ, үндсэн үнээр	21 952.1
Бүтээгдэхүүний цэвэр татвар	1 990.7
ДНБ, зах зээлийн үнээр	23 942.9

Эцсийн ашиглалтын арга

Бүрэлдэхүүн	Бүгд
Эцсийн хэрэглээ	16 634.2
Хөрөнгийн нийт хуримтлал	6 161.6
Экспорт	12 019.5
Эцсийн ашиглалт, худалдан авагчийн үнээр	34 815.4
Импорт (-)	10 872.6
ДНБ, худалдан авагчийн үнээр	23 942.9

Орлогын арга

Бүрэлдэхүүн	Бүгд
Цалин, түүнтэй адилтгах орлого	6 589.2
Үндсэн хөрөнгийн хэрэглээ	2 236.5
Үйлдвэрлэлийн цэвэр татвар	138.1
Үйл ажиллагааны цэвэр ашиг /цэвэр холимог орлого	12 988.3
Нэмэгдэл өртөг, үндсэн үнээр	21 952.1
Бүтээгдэхүүний цэвэр татвар	1 990.7
ДНБ, худалдан авагчийн үнээр	19 174.2

III. НАХ, СХТ-ИЙГ ЗОХИОСОН АРГА ЗҮЙ

СХТ-ИЙГ ЗОХИОХ ҮЕ ШАТ:

1. Нөөц, ашиглалтын
хүснэгтийг байгуулсан

2. НАХ-ийг СХТ-д
хөрвүүлсэн

НАХ болон СХТ–ийг байгуулахад дээрх 2 үе шатанд нийтдээ 10 гаруй бие даасан матрицыг байгуулсан

III. НАХ, СХТ-ИЙГ ЗОХИОСОН АРГА ЗҮЙ

НАХ-ЭЭС СХТ БАЙГУУЛАХ ЗАГВАРУУД:

III. НАХ, СХТ-ИЙГ ЗОХИОСОН АРГА ЗҮЙ

САЛБАР ХООРОНДЫН ХУРААНГУЙ ТЭНЦЭЛ (салбар, салбараар)

Салбар	Салбар			Эцсийн ашиглалт			Нийт ашиглалт
	Хөдөө аж ахуй	Үйлдвэрлэл	Үйлчилгээ	Эцсийн хэрэглээ	Нийт хөрөнгийн хуримтлал	Экспорт	
Хөдөө аж ахуй Үйлдвэрлэл Үйлчилгээ	Завсрын хэрэглээ, салбар, салбараар			Эцсийн ашиглалт, салбараар, бүрэлдэхүүнээр			Нийт ашиглалт, салбараар
Импорт	Нийт импорт, салбараар						
Нэмэгдэл өртөг	Нэмэгдэл өртөг, бүрэлдэхүүнээр, салбараар						
Нөөц	Нийт нөөц, салбараар			Нийт эцсийн ашиглалт, бүрэлдэхүүнээр			

Тархаах хуваарь

№	ДНБ-ий жилийн тооцоо	Тархаах хугацаа	Хэвлэмэл бүтээгдэхүүн
1	Улирлын тооцоонд суурилсан жилийн урьдчилсан гүйцэтгэл(t)	Дараа оны 2 дугаар сарын 15 буюу t+1.5 сар	Бюллетень Танилцуулга
		Дараа оны 5 дугаар сар буюу t+5 сар	Эмхтгэл
2	Аж ахуйн нэгжийн тайлан, судалгаанд суурилсан жилийн гүйцэтгэл	Дараа оны 8 дугаар сарын 15 буюу t+7.5 сар	Бюллетень Танилцуулга
3	НАХ-д суурилсан жилийн гүйцэтгэл	2 дугаар сарын 15 буюу t+13.5 сар	Бюллетень
		5 дугаар сар буюу t+17 сар	Эмхтгэл